

Bijlage 1

Kwaliteitskader Hengelose Voorschool

Inhoudsopgave

	pagina
1 Inleiding	3
2 Doelgroep	4
3 Aanbod	5
4 Houder	7
5 Ouders	8
6 Doorgaande leerlijn	9
7 Resultaten	10
8 Kwaliteit van de educatie	11
9 Kwaliteit van de zorg	15
10 Kwaliteitszorg	17

1 Inleiding

In de gemeente Hengelo willen we dat alle kinderen zich goed kunnen ontwikkelen en een goede start kunnen maken op de basisschool. In de periode 0-6 jaar wordt de basis gelegd voor de rest van het leven. Een belangrijke periode ter voorbereiding op de basisschool is de peuterperiode van 2,5 tot 4 jaar. In deze periode is het van belang dat peuters een voorschoolse voorziening bezoeken om goed voorbereid aan de basisschool te kunnen beginnen. Binnen de voorschool worden kinderen doelbewust, maar spelenderwijs, gestimuleerd in hun ontwikkeling. Wij vinden het belangrijk dat alle peuters de mogelijkheid hebben om naar een voorschool te gaan.

Er zijn wettelijke eisen waaraan kinder- en peuteropvang en gemeenten moeten voldoen. Deze eisen zijn vastgelegd in de **Wet Ontwikkelingskansen door Kwaliteit en Educatie** (Wet OKE), de **Wet kinderopvang en kwaliteitseisen peuterspeelzalen** (WKO) en de **Wet op het primair onderwijs** (WPO). Daarnaast zijn er aanvullende eisen vastgelegd in het **Besluit kwaliteit kinderopvang en peuterspeelzalen** en zijn kwaliteitseisen voor voor- en vroegschoolse educatie vastgelegd in het **Besluit basisvoorwaarden kwaliteit voorschoolse educatie**.

In de gemeente Hengelo zetten we in op hoge kwaliteit voor de voorschool. Dit kwaliteitskader is gebaseerd op de eisen die de afgelopen jaren aan voor- en vroegschoolse educatie (vve) werden gesteld in de G37 door de bestuursafspraken met het Rijk. De onderwijsinspectie heeft de kwaliteit van vve tussen 2011 – 2016 gecontroleerd op basis van een waarderingskader vve. Dit waarderingskader is mede gebruikt als onderlegger voor dit kwaliteitskader.

Met dit kwaliteitskader geven wij de kwaliteitseisen aan die wij in de gemeente Hengelo stellen aan voorschoolse instellingen om in aanmerking te komen voor subsidie. Dit kwaliteitskader is een onderlegger voor de uitvoeringsregeling 'subsidie voorschool Hengelo'. In het kwaliteitskader worden per onderwerp eerst de relevante wettelijke kaders en eisen benoemd, waarna de Hengelose eisen volgen. Het kwaliteitskader is tot stand gekomen in overleg met de voorschoolse partners, het onderwijs, de GGD en de verschillende betrokken afdelingen binnen de gemeente Hengelo.

2 Doelgroep

- B&W stellen vast welke kinderen met een risico op achterstand in de Nederlandse taal in aanmerking komen voor voorschoolse educatie (Art. 167-1a1 WPO).
- B&W dragen zorg voor voldoende VVE voorzieningen in aantal en spreiding (Art. 166-1 WPO).
- De gemeente spant zich in om alle doelgroepkinderen aan voorschoolse educatie deel te laten nemen. Daarnaast spant de gemeente zich in voor een optimaal bereik van alle peuters door ouders te stimuleren hun peuter in te schrijven voor een voorschoolse voorziening, bijvoorbeeld via consultatiebureaus. Het is aan gemeenten om een aanbod te doen aan peuters zonder recht op kinderopvangtoeslag (bestuursakkoord VNG/ministerie SZW maart 2016)
- B&W maken afspraken over de wijze van toeleiding van kinderen naar voorschoolse en vroegschoolse educatie. (Art. 167-1a2 WPO)

In Hengelo zetten we met de gesubsidieerde peuterplekken in op alle peuters woonachtig in Hengelo tussen de 2,5 jaar en 4 jaar. Binnen deze groep peuters onderscheiden we reguliere peuters en doelgroepeuters.

Doelgroepeuters zijn peuters met een risico op een taalachterstand. Doelgroepeuters komen in aanmerking voor een peuterplek VVE (voor- en vroegschoolse educatie) op basis van een verwijzing voor VVE.

De **indicering** voor vve vindt plaats door de GGD op basis van de volgende criteria:

- Kinderen met ouders met een laag opleidingsniveau¹
- Niet-Nederlandstalige gezinssituatie²
- Kinderen met een (taal)achterstand, waarvan de ouders geen laag opleidingsniveau hebben en/of de gezinssituatie Nederlandstalig is.

Indicering vindt plaats vanaf de leeftijd van 18 maanden. Actieve verwijzing vindt plaats vanaf de leeftijd van 2 jaar (*conform werkwijze en protocol 2016*).

Daarnaast kan **indicering** en verwijzing plaats vinden door de IPB-er (peuter- of kinderopvang) als blijkt dat een peuter geen VVE verwijzing heeft gekregen van de GGD, maar na een maand meedraaien op de reguliere groep toch blijkt dat het een taalachterstand heeft. De taalachterstand wordt gemeten door afname van een test bij de peuter door de IPB-er (*conform werkwijze en protocol 2016*).

Reguliere peuters zijn alle overige peuters die niet voldoen aan de criteria van doelgroepeuter.

¹ Eén of beide ouders hebben maximaal basisonderwijs of (v)so-zmlk, lbo/vbo, praktijkonderwijs of vmbo basis- of kaderberoepsgerichte leerweg.

² Het kind is overdag hoofdzakelijk in een thuisomgeving waar een andere taal gesproken wordt dan Nederlands of één of beide ouders spreken gebrekkig Nederlands.

3 Aanbod

- Voorschoolse educatie omvat per week ten minste vier dagdelen van ten minste 2,5 uur of per week ten minste 10 uur aan activiteiten gericht op het stimuleren van de ontwikkelingsdomeinen (artikel 2 besluit basisvoorwaarden kwaliteit voorschoolse educatie).
- De verhouding tussen het aantal beroepskrachten en het feitelijk aantal aanwezige kinderen in een groep waaraan voorschoolse educatie wordt aangeboden bedraagt ten minste één beroepskracht per acht kinderen (artikel 3 besluit basisvoorwaarden kwaliteit voorschoolse educatie).
- Een groep kinderen waaraan voorschoolse educatie wordt aangeboden bestaat uit ten hoogste 16 feitelijk aanwezige kinderen (artikel 3 besluit basisvoorwaarden kwaliteit voorschoolse educatie).
- Voor voorschoolse educatie wordt een programma gebruikt dat op gestructureerde en samenhangende wijze de ontwikkeling stimuleert op gebied van taal, rekenen, motoriek en sociaal-emotionele ontwikkeling (artikel 5 besluit basisvoorwaarden kwaliteit voorschoolse educatie)
- Beroepskrachten voorschoolse educatie dienen in het bezit te zijn van een getuigschrift van een vakopleiding specifiek gericht op het opdoen van pedagogische vaardigheden;
  - En onderdeel van de beroepsopleiding waarvoor het getuigschrift is behaald, vormt ten minste één module over het verzorgen van voorschoolse educatie; of
  - de beroepskracht voorschoolse educatie bezit naast het getuigschrift een bewijs dat met gunstig gevolg scholing is afgerond specifiek gericht op het vroegtijdig bestrijden van achterstanden bij jonge kinderen of het werken met voor- en vroegschoolse educatieprogramma's (artikel 4 besluit basisvoorwaarden voorschoolse educatie).
- Indien in een groep waaraan voorschoolse educatie wordt aangeboden feitelijk meer dan acht kinderen aanwezig zijn, dan is ten minste één beroepskracht aanwezig die in het bezit is van een getuigschrift of erkenning voor- en vroegschoolse educatie (artikel 4 besluit basisvoorwaarden vroegschoolse educatie).

In Hengelo bieden wij twee soorten peuterplekken. Een peuterplek regulier en een peuterplek VVE. We stellen echter de hoge VVE kwaliteitseisen voor beide soorten peuterplekken. Hierin wijken wij af van de wettelijke eisen. Wij wijken af van de wettelijke eisen in de groepsgrootte en verhouding leidster/kind en in de kwaliteitseisen voor personeel.

Peuterplek regulier

plek van twee dagdelen voor reguliere peuters vanaf 2,5 jaar tot het moment waarop zij uitstromen naar de basisschool, verspreid over minimaal 2 wekdagen, gedurende 40 weken per jaar. Het aantal uren per peuterplek per week is 5. Er wordt gewerkt met een gecertificeerd VVE programma

Peuterplek VVE

plek van vier dagdelen voor doelgroeppeuters vanaf 2,5 jaar tot het moment waarop zij uitstromen naar de basisschool, verspreid over minimaal 4 wekdagen, gedurende 40 weken per jaar. Het aantal uren per peuterplek per week is 10. Er wordt gewerkt met een gecertificeerd VVE programma. De plek bevindt zich op een voorschoolse locatie die in het LKRP staat geregistreerd als VVE gecertificeerd.

Horizontale en vaste groepen

De voorschool vindt plaats in horizontale (peuters van dezelfde leeftijd) vaste groepen. Dat betekent dat een peuter twee dagdelen in dezelfde groep van 2,5 tot 4 jarigen zit. Op deze groep zitten vaste pedagogische medewerkers.

De extra VVE dagdelen kunnen in een andere groep plaatsvinden dan de eerste twee dagdelen. Dit

dient echter ook een vaste groep te zijn met vaste pedagogische medewerkers.

Groepsgrootte

De groepsgrootte is **minimaal 7 en maximaal 16 peuters**. Er staat minimaal één gekwalificeerde pedagogisch medewerker per 8 kinderen op de groep. Bij een groep met meer dan 8 kinderen staan er altijd twee gekwalificeerde pedagogisch medewerkers op de groep.

Alleen bij groepen met reguliere peuters is het toegestaan dat als één van de pedagogisch medewerkers VVE is geschoold, de ander nog aantoonbaar in opleiding mag zijn voor VVE.

Indien er sprake is van meer dan 50% doelgroeppeuters in een groep bedraagt de maximale groepsgrootte 14 peuters.

Het is toegestaan gedurende maximaal een half jaar na de start van de groep een groepsgrootte kleiner dan 7 peuters te hebben.

VVE programma

Er wordt gebruik gemaakt van gecertificeerde VVE programma's die zijn erkend door het Nederlands Jeugdinstituut (NJI). Deze programma's zijn gericht op het gestructureerd en samenhangend stimuleren van de ontwikkelingsdomeinen taal, rekenen, motoriek en sociaal-emotionele ontwikkeling.

Kwalificaties pedagogisch medewerkers

De pedagogisch medewerkers op de groep hebben minimaal een MBO PW3 niveau met daarbij de keuzemodule VVE. Op de keuzemodule is een positief resultaat behaald.

En/of de pedagogisch medewerkers hebben naast een MBO PW3 opleiding een gecertificeerde VVE-opleiding (opleiding van minimaal een half jaar en geen internetmodule) gevolgd en deze afgesloten met een certificaat.

En/of de pedagogisch medewerkers hebben een MBO PW3 opleiding met een gecertificeerde geïntegreerde VVE opleiding daarbinnen gevolgd.

De pedagogisch medewerkers voldoen aan taalniveau 3F op mondelinge vaardigheden en lezen en aan taalniveau 2F op schriftelijke vaardigheden.

4 Houder

- De houder van een kindercentrum of peuterspeelzaal waar voorschoolse educatie wordt aangeboden stelt jaarlijks een opleidingsplan op waarin tot uitdrukking komt op welke wijze de kennis van en de vaardigheden van de beroepskracht voorschoolse educatie in het vroegtijdig bestrijden van achterstanden door middel van voorschoolse educatie worden onderhouden (artikel 4 besluit basisvoorwaarden kwaliteit voorschoolse educatie).
- De houder heeft een pedagogisch beleidsplan waarin de voor dat kindercentrum kenmerkende visie op de omgang met kinderen is beschreven (art 1.50 lid 1 en 2 WKO; art 5 lid 2 en 4 Besluit kwaliteit kinderopvang en peuterspeelzalen).
- In het pedagogisch beleidsplan staat in duidelijke en observeerbare termen het volgende beschreven: de wijze waarop de emotionele veiligheid van kinderen wordt gewaarborgd, de mogelijkheden voor kinderen tot de ontwikkeling van hun persoonlijke- en sociale competentie, en de wijze waarop de overdracht van normen en waarden aan kinderen plaatsvindt (art 1.50 lid 1 en 2 WKO; art 5 lid 2 en 4 Besluit kwaliteit kinderopvang en peuterspeelzalen; art 7 lid 1 sub a Regeling kwaliteit kinderopvang en peuterspeelzalen)
- De houder draagt zorg voor uitvoering van het pedagogisch beleidsplan (art 1.49 lid 1 en 1.50 lid 1 en 2 WKO; art 5 lid 3 Besluit kwaliteit kinderopvang en peuterspeelzalen)

Wettelijk gezien moeten houders zowel een opleidingsplan als een pedagogisch beleidsplan hebben. Als extra vragen wij in het opleidingsplan gericht in te gaan op het opbrengst- en handelingsgericht werken. Daarnaast vragen wij in het pedagogisch beleidsplan specifiek in te gaan op de visie voor voorschoolse educatie en hoe er gewerkt wordt aan het educatief handelen.

Opleidingsplan

De houder van de voorschoolse organisatie stelt een opleidingsplan op dat gericht dient te zijn op de continue professionalisering van het personeel op het gebied van voorschoolse educatie en opbrengst- en handelingsgericht werken. De eisen met betrekking tot het educatief handelen en de kwaliteitszorg staan geformuleerd onder de punten 8, 9 en 10.

De houder voert het opleidingsplan uit en kan dit aantonen.

De houder stelt het opleidingsplan jaarlijks bij op basis van een evaluatie.

Pedagogisch beleidsplan

De houder van de voorschoolse organisatie heeft een pedagogisch beleidsplan opgesteld. Onderdeel van dit beleidsplan vormt een visie op voorschoolse educatie en hoe gewerkt wordt aan educatief handelen. De eisen met betrekking tot educatief handelen staan geformuleerd onder punt 8. De houder voert dit plan uit en kan dit aantonen.

Gericht ouderbeleid

Voorscholen stellen een gericht ouderbeleid op conform het kwaliteitskader 'ouders en educatief partnerschap Hengelo' (*Bijlage*). De houder voert dit plan uit en kan dit aantonen.

Kindvolgsysteem

De houder maakt gebruik van een genormeerd kindvolgsysteem, waarin de peuters kunnen worden gevolgd op de vier domeinen taal, rekenen, motoriek en sociaal-emotionele ontwikkeling.

5 Ouders

- De kinderopvangorganisatie informeert de ouders over het te voeren beleid (Art. 1.54 en 2.11 WKO).
- De kinderopvangorganisatie stelt een oudercommissie in om advies uit te brengen (Art. 1.58 en 2.15 WKO).

Wij stellen specifieke eisen ten aanzien van ouderbetrokkenheid. Voor de **doelgroeppeuters** is dit extra van belang en stellen we extra eisen.

Intake

Ouders worden voorafgaand aan deelname van hun kind aan de voorschool adequaat geïnformeerd. De voorschool gaat na of de ouders de informatie hebben begrepen. De intake gebeurt in afstemming met de ouders volgens een intake procedure en een standaard intakeformulier. Bij de intake van **doelgroeppeuters** worden ouders actief benaderd en wordt hen aangegeven wat het VVE-programma inhoudt en wat dan van hen verwacht wordt. De afspraken worden vastgelegd in een overeenkomst met de ouders.

Toestemming ouders

Voorschoolse organisaties zijn verplicht ouders te vragen om toestemming voor uitwisseling van gegevens met betrekking tot VVE met de GGD bij **doelgroeppeuters**.

Ontwikkelingsstimulerende activiteiten thuis

Alle ouders worden gestimuleerd om hun kinderen thuis te ondersteunen in hun ontwikkeling. Voor ouders van **doelgroeppeuters** betekent dit dat ze spelmateriaal mee krijgen die ze thuis kunnen gebruiken, geïnformeerd worden hoe ze activiteiten uit kunnen voeren en er vindt een terugkoppeling plaats tussen de pedagogisch medewerkers en ouders of en hoe de activiteiten thuis zijn uitgevoerd.

Participatie in VVE activiteiten op de voorschool

Ouders van **doelgroeppeuters** worden gestimuleerd te participeren in vve-activiteiten op de voorschool. De voorschool organiseert daartoe voldoende relevante ouderactiviteiten, zoals inloopuren, koffieochtenden, themabijeenkomsten).

Informereren over ontwikkeling kind

Ouders worden tenminste 3 keer gedurende de peuterperiode actief geïnformeerd over de ontwikkeling van hun kind. Hierbij worden de toetsresultaten en observatiegegevens bekeken en besproken. Bij zorgpunten worden ouders direct geïnformeerd over hun kind.

Thuis taal

Er wordt rekening gehouden met de thuistaal van het kind. Dat betekent dat de pedagogisch medewerkers weten welke taal ouders thuis spreken. Informatie voor ouders en activiteiten worden afgestemd op het taalniveau van de ouders. De pedagogisch medewerkers gaan na of de anderstalige ouders de informatie hebben begrepen.

6 Doorgaande leerlijn

- **B&W maken afspraken over de organisatie van een doorlopende leerlijn van voorschoolse naar vroegschoolse educatie (Art. 167-1a3 WPO).**
- **De houder van een kindercentrum/peuterspeelzaal neemt deel aan het overleg tussen het college en de bevoegde gezagsorganen van scholen over het onderwijsachterstandenbeleid en werkt mee aan de totstandkoming van de afspraken en de nakoming ervan (art. 1.50a WKO en 2.7 WKO).**

Overdracht basisschool (vroegschool)

Voor de overdracht van alle peuters wordt het Hengelose overdrachtsformulier en de daarbij behorende handleiding gebruikt. Bij **doelgroeppeuters en bij zorgpeuters** (peuters waarbij extra zorg nodig is, anders dan vve) vindt een warme overdracht naar de vroegschool (groep 1 en 2 van de basisschool) plaats. De warme overdracht vindt plaats conform de uitleg in de handleiding voor het Hengelose overdrachtsformulier. Voor doelgroeppeuters is dit extra van belang omdat het vve-programma doorloopt tot en met groep 2.

Samenwerking voor- en vroegschool

Iedere voorschool werkt bij voorkeur samen in IKC verband, maar moet tenminste een intensieve samenwerking hebben met één basisschool.

VVE-coördinatie tussen de voor- en de vroegschool

- Er is binnen de voorschool iemand specifiek verantwoordelijk voor het leggen en onderhouden van contacten met de vroegschool. Binnen de vroegschool is iemand specifiek verantwoordelijk voor het leggen en onderhouden van contacten met de voorschool.
- Deze contactpersoon binnen de voor- en vroegschool onderneemt aantoonbaar gerichte activiteiten om de doorgaande lijn tussen voor- en vroegschool zo soepel mogelijk te laten verlopen, zoals afstemming over aanbod, programma's, het educatief handelen, pedagogisch klimaat, ouderbeleid en de zorgstructuur.

7 Resultaten

- **B&W maken afspraken over de resultaten van vroegschoolse educatie. (Art. 167-1b WPO)**
- **De houder van een kindercentrum/peuterspeelzaal neemt deel aan het overleg tussen het college en de bevoegde gezagsorganen van scholen over het onderwijsachterstandenbeleid en werkt mee aan de totstandkoming van de afspraken en de nakoming ervan. (art. 1.50a WKO en 2.7 WKO)**

Peuters volgen

Peuters worden gevolgd in hun ontwikkeling op de vier domeinen taal, rekenen, motoriek en sociaal-emotionele ontwikkeling. Hierbij wordt gebruikt gemaakt van een genormeerd observatie instrument. Er zijn tenminste 3 observatiemomenten in de peuterperiode. De gegevens worden vastgelegd in het kindvolgsysteem.

Bij **doelgroeppeuters** wordt bij de leeftijd van 3 jaar en 3 jaar en 10 maanden de CITO toets taal en rekenen afgenomen.

Resultaten delen

De resultaten van de CITO toetsen worden op groepsniveau gedeeld met de gemeente Hengelo. Hiervoor doet de gemeente Hengelo jaarlijks een uitvraag bij de voorschoolse organisatie.

Resultaatafspraken

Met de gemeente Hengelo worden resultaatafspraken gemaakt over de ontwikkeling van doelgroeppeuters.

8 Kwaliteit van de educatie

- De houder van een kindercentrum/peuterspeelzaal organiseert de kinderopvang op zodanige wijze, voorziet het kindercentrum zowel kwalitatief, als kwantitatief zodanig van personeel en materieel, draagt zorg voor een zodanige verantwoordelijkheidstoedeling, en voert een zodanig pedagogisch beleid dat een en ander redelijkerwijs leidt tot verantwoorde kinderopvang (art. 1.50 WKO en art. 2.6 WKO).
- De houder draagt zorg voor het waarborgen van emotionele veiligheid (art 1.49 lid 1 en 1.50 lid 1 en 2 WKO; art 5 lid 2, 3 en 4 Besluit kwaliteit kinderopvang en peuterspeelzalen; art 7 lid 1 sub a Regeling kwaliteit kinderopvang en peuterspeelzalen)
- De houder draagt er zorg voor dat de kinderen de mogelijkheid krijgen om tot ontwikkeling van persoonlijke competentie te komen (art 1.49 lid 1 en 1.50 lid 1 en 2 WKO; art 5 lid 2, 3 en 4 Besluit kwaliteit kinderopvang en peuterspeelzalen; art 7 lid 1 sub a Regeling kwaliteit kinderopvang en peuterspeelzalen)
- De houder draagt er zorg voor dat de kinderen de mogelijkheid krijgen om tot ontwikkeling van sociale competentie te komen (art. 1.49 lid 1 en 1.50 lid 1 en 2 WKO; art 5 lid 2, 3 en 4 Besluit kwaliteit kinderopvang en peuterspeelzalen; art 7 lid 1 sub a Regeling kwaliteit kinderopvang en peuterspeelzalen)
- De houder draagt zorg voor de overdracht van normen en waarden (art 1.49 lid 1 en 1.50 lid 1 en 2 WKO; art 5 lid 2, 3 en 4 Besluit kwaliteit kinderopvang en peuterspeelzalen; art 7 lid 1 sub a Regeling kwaliteit kinderopvang en peuterspeelzalen)

Doelen en planning

- Er wordt gewerkt met de doelgerichte planning die aansluit bij de doelen en ontwikkelingslijnen van het betreffende VVE programma.
  - ✓ Er is een jaarrooster, waarin wordt aangegeven welke thema's van het vve-programma wanneer in het jaar aan bod komen.
  - ✓ Er is een week-/dagplanning gemaakt van de activiteiten die worden aangeboden, passend bij het gebruikte vve-programma.
  - ✓ Het jaarrooster en de week-/dagplanning worden daadwerkelijk gevolgd en gelden voor alle kinderen (dus niet alleen doelgroepkinderen).
  - ✓ Uit de weekplanning en/of het gebruikte vve-programma blijkt welke doelen er nagestreefd worden.
  - ✓ Activiteiten voor de sociale vaardigheden, motorische, creatieve en cognitieve ontwikkeling worden evenredig aangeboden en staan in de weekplanning.
  - ✓ Tijdens de week wordt de planning bijgesteld als blijkt dat een activiteit meer of minder aandacht nodig heeft.
  - ✓ Planningen worden (regelmatig) geëvalueerd en bijgesteld.
- Het activiteitenaanbod gericht op de taalontwikkeling is voldoende dekkend en geconcretiseerd.
  - ✓ De voorschool maakt gebruik van een beredeneerd aanbod voor de taalontwikkeling dat voldoet aan de SLO doelen (landelijk vastgestelde kerndoelen).
  - ✓ Het stimuleren van de taalontwikkeling gebeurt in een betekenisvolle context.
- Het aanbod klimt op in moeilijkheidsgraad en er wordt gedifferentieerd.
  - ✓ De voorschool volgt het vve-programma nauwgezet, zodat er voldoende sprake is van opklimming in moeilijkheidsgraad of er ligt een beredeneerd aanbod vast voor de vier ontwikkelingsgebieden, waarin sprake is van een duidelijke opklimming in moeilijkheidsgraad.
  - ✓ In de week-/dagplanning is duidelijk dat de voorschool gebruik maakt van de differentiatiemogelijkheden van het programma of vanuit het eigen beredeneerde aanbod.
  - ✓ Het aanbod differentieert in leeftijd en ontwikkelingsniveau.

Pedagogisch klimaat

- Het pedagogisch handelen van de pedagogisch medewerkers is respectvol.
  - ✓ De pedagogisch medewerkers treden alle kinderen in gedrag en taalgebruik open en met respect tegemoet.
  - ✓ De pedagogisch medewerkers creëren een veilig en positief klimaat in de groep.
  - ✓ Uit de reacties van de kinderen blijkt dat zij zich veilig en gewaardeerd voelen.
  - ✓ De pedagogisch medewerkers betrekken alle kinderen (en laten geen kinderen 'links' liggen).
  - ✓ De pedagogisch medewerkers tonen in gedrag en taalgebruik respect voor de diversiteit in achtergrond, religie, taal en familiewaarden van het kind.
  - ✓ De pedagogisch medewerkers bieden positieve ondersteuning.
  - ✓ De pedagogisch medewerkers hebben zichtbaar hoge realistische verwachtingen van de kinderen.
- De pedagogisch medewerkers structureren en hanteren duidelijke pedagogische gedragsgrenzen.
  - ✓ De pedagogisch medewerkers stellen op respectvolle wijze duidelijk gedragsgrenzen, waarbij ze rekening houden met het ontwikkelingsniveau van het kind.
  - ✓ De pedagogisch medewerkers hanteren de gedragsgrenzen consequent en deze worden herhaaldelijk in een betekenisvolle context uitgelegd. De pedagogisch medewerker gaat ook na of de regels begrepen worden.
  - ✓ Grenzen worden positief geformuleerd en geven met name aan 'hoe' en 'waarom' een kind zich zo moet gedragen.
  - ✓ De pedagogisch medewerkers maken de kinderen duidelijk wat het effect van hun gedrag op de anderen is.
  - ✓ Pedagogisch medewerkers negeren zoveel mogelijk ongewenst gedrag (totdat het gevaarlijk wordt) en prijzen/ benadrukken kinderen die gewenst gedrag laten zien.
  - ✓ Fouten van kinderen worden niet persoonlijk gemaakt; het gedrag wordt gecorrigeerd, niet het kind. Hierdoor wordt voor kinderen duidelijk dat zij fouten mogen maken.
- De pedagogisch medewerkers stimuleren de sociale vaardigheden en de persoonlijke competenties van de kinderen.
  - ✓ De pedagogisch medewerkers bevorderen dat kinderen samen spelen en samen materialen delen.
  - ✓ De pedagogisch medewerkers bevorderen onderling respect, door bij het spelen kinderen naar elkaar te leren luisteren en te leren hoe kinderen zich emotioneel uiten.
  - ✓ De pedagogisch medewerkers begeleiden bij conflicten oplossen. Hierbij luisteren ze naar beide kinderen, laten ze de kinderen zelf naar een oplossing zoeken (eventueel met hulp van suggesties of het stellen van open vragen) en sluiten het conflict af met een samenvatting.
- De inrichting van de ruimte is aantrekkelijk, uitdagend en spel en taal uitlokkend.
  - ✓ Pedagogisch medewerkers hebben een rijke uitnodigende leeromgeving gecreëerd met veel verschillende echte materialen en materialen waarmee je ontdekkingen kan doen.
  - ✓ Er zijn verschillende hoeken terug te vinden in de groepsruimte (zoals huishoek, bouwhoek, kunsthoek, taal- en denkhoeke, water-/zandtafel, leeshoek en ontdekhoek) die aansluiten bij de belevingswereld van de kinderen.
  - ✓ De ruimte is ingericht met materialen die ontluikende en beginnende geletterdheid en gecijferdheid uitlokken (zoals themawoorden op ooghoogte, boeken en schrijfmateriaal passend bij het thema zijn aanwezig).

- ✓ Daarnaast zijn er wisselende hoeken, passend bij het thema van die periode.
- ✓ Er is een hoek waar kinderen zich in kunnen terugtrekken om tot rust te komen.

Educatief handelen

- Het educatief handelen van de beide pedagogisch medewerkers is op elkaar afgestemd.
  - ✓ Er zijn afspraken over de taakverdeling tussen de beide pedagogisch medewerkers binnen een groep (zichtbaar tijdens de observatie en/of op papier).
  - ✓ Beide pedagogisch medewerkers zijn actief educatief bezig.
  - ✓ Informatie uit observaties en over vorderingen van elk kind worden regelmatig doorgenomen.
  - ✓ De afspraken over taakverdeling liggen vast en worden regelmatig geëvalueerd en bijgesteld.
- Er worden structureel (de hele dag) effectieve en gerichte activiteiten voor de taalontwikkeling uitgevoerd.
  - ✓ Pedagogisch medewerkers zijn continu bewust bezig met de taalontwikkeling van de kinderen.
- De pedagogisch medewerkers bevorderen de interactie met en tussen de kinderen.
  - ✓ De pedagogisch medewerkers scheppen gericht mogelijkheden om positieve interacties tussen kinderen te laten ontstaan.
  - ✓ De pedagogisch medewerkers bevorderen, passend bij de ontwikkeling van de kinderen, samenspel en wederkerigheid in het spel van de kinderen door zelf ook mee te doen.
  - ✓ De pedagogisch medewerkers stimuleren actief de interactie tussen kinderen en belonen dit.
  - ✓ De interactie is afgestemd op het begripsniveau en de interesse van de kinderen.
  - ✓ De pedagogisch medewerkers betrekken, stimuleren en begeleiden kinderen bij de interactie door het stellen van open vragen en het kind te prikkelen na te denken.
- De pedagogisch medewerkers stimuleren actieve betrokkenheid van de kinderen en verrijken het spelen en werken.
  - ✓ Pedagogisch medewerkers begeleiden en stimuleren de actieve betrokkenheid van de kinderen bij spelactiviteiten door mee te spelen en in te gaan op het initiatief en de fantasie van het kind en daarbij bewust creatieve open vragen te stellen en kinderen uit te laten praten.
  - ✓ De pedagogisch medewerkers benut alle kansen gedurende de dag om het spel of de activiteit te verrijken door bijvoorbeeld iets toe te voegen, te veranderen of te verwijderen.
  - ✓ De pedagogisch medewerker sluit gericht aan bij de voorkennis en voorkeuren van kinderen bij het verrijken van het spelen en werken. Hierdoor wordt aangesloten bij de zone van de naaste ontwikkeling.
- De pedagogisch medewerkers bevorderen de ontwikkeling van aanpakgedrag (strategieën) bij de kinderen.
  - ✓ De pedagogisch medewerkers laten het kind vooral zelf doen en ervaren (zelf naar oplossingen zoeken)
  - ✓ De pedagogisch medewerkers geven positieve begeleiding, door te benoemen wat goed gaat.
  - ✓ De pedagogisch medewerkers geven een begeleide instructie door te benoemen wat het kind doet, uitleg te geven in kleine stapjes, te herhalen en terug te kijken op wat geleerd is.
  - ✓ De pedagogisch medewerker en het kind kijken samen terug hoe de taak is aangepakt.
- Het gedrag van de pedagogisch medewerkers met de kinderen is responsief.

- ✓ De pedagogisch medewerkers reageren op het niveau van het kind, non-verbaal of verbaal, als een kind de aandacht vraagt en laat hiermee haar beschikbaarheid zien.
- ✓ De pedagogisch medewerkers gaan in op wat het kind zegt, gaan in op het initiatief van het kind en tonen een wezenlijke interesse in de belevingswereld van het kind.
- ✓ De pedagogisch medewerkers zorgen waar nodig voor oogcontact en een korte afstand tot het kind.
- ✓ De pedagogisch medewerkers hebben een luisterende houding en laten voornamelijk het kind aan het woord.
- De pedagogisch medewerkers stemmen de activiteiten af op verschillen in de ontwikkeling van de individuele kinderen.
  - ✓ De pedagogisch medewerkers kennen van elk kind de ontwikkelingsbehoefte en stemmen hun vragen en benadering hierop af.
  - ✓ De pedagogisch medewerkers gebruiken zoveel mogelijk het ontwikkelingsniveau van het kind om de ontwikkeling een stapje verder te helpen. De pedagogisch medewerker biedt activiteiten aan waardoor het kind uitgedaagd wordt zich te ontwikkelen en iets te leren wat onbekend is. (Misschien niet direct tijdens de observatie te zien, maar wel aan de hand van kindobservaties en het gesprek achteraf met pedagogisch medewerkers)
  - ✓ De pedagogisch medewerkers variëren bewust in individuele activiteiten, activiteiten voor kleine groepen en grote groepen, afgestemd op de behoefte van het kind.
  - ✓ De hoeveelheid tijd en extra ondersteuning of tutoring wordt afgestemd op de behoefte van het kind.

9 Kwaliteit van de zorg

- **De houder van een kindercentrum/peuterspeelzaal organiseert de kinderopvang op zodanige wijze, voorziet het kindercentrum zowel kwalitatief, als kwantitatief zodanig van personeel en materieel, draagt zorg voor een zodanige verantwoordelijkheidstoedeling, en voert een zodanig pedagogisch beleid dat een en ander redelijkerwijs leidt tot verantwoorde kinderopvang. (art. 1.50 WKO en art. 2.6 WKO)**
- De brede ontwikkeling van alle kinderen wordt gevolgd.
  - ✓ De pedagogisch medewerkers leggen van elk kind de beginsituatie (d.w.z. binnen 3 maanden) vast voor een vroegtijdige signalering van achterstanden (eerste observatiemoment).
  - ✓ De pedagogisch medewerkers gebruiken voor het regelmatig en systematisch volgen van de ontwikkeling op de vier vve-domeinen een genormeerd kindvolgsysteem.
  - ✓ Het aantal observatiemomenten komt overeen met de aanwijzingen van het observatie-instrument en bevat ten minste 3 observatiemomenten.
  - ✓ De observatie- en eventuele toetsgegevens zijn vastgelegd in een genormeerd kindvolgsysteem en geven zicht op de ontwikkeling (of de eventuele stagnatie).
- De begeleiding is planmatig voor: de hele groep, de kleine groep en het individuele kind.
  - ✓ Pedagogisch medewerkers hanteren de werkwijze zoals vastgelegd bij de basisondersteuning in '1-zorgroute voorschoolse voorzieningen Plein Midden Twente'.
  - ✓ Pedagogisch medewerkers bepalen aan de hand van de informatie uit de observaties (en eventueel toetsen) welke (groepen) kinderen extra zorg nodig hebben en wat die zorg inhoudt.
  - ✓ Pedagogisch medewerkers leggen vast welke doelen ze nastreven, welk aanbod en welke begeleiding ingezet wordt en wanneer en hoe geëvalueerd wordt of de doelen behaald zijn.
  - ✓ Ouders van geïdentificeerde zorgkinderen worden aantoonbaar actief betrokken bij het bestrijden van de achterstand en andere ondersteuningsbehoeften.
- De aangeboden begeleiding en zorg wordt op vaste tijdstippen geëvalueerd en vastgelegd.
  - ✓ De evaluatie leidt tot een conclusie voor vervolgstappen (zoals; extra zorg is niet meer nodig, bepaalde gerichte handelingen/ begeleiding worden aangehouden, de begeleiding wordt bijgesteld of externe zorg is nodig). Deze conclusie wordt vastgelegd.
  - ✓ Om het effect van de geboden zorg te evalueren wordt gebruik gemaakt van het gebruikelijke observatie- en/of toetsinstrument van de voorschool.
  - ✓ Ook de extra zorg en begeleiding aan kinderen met een voorsprong wordt geëvalueerd.
- Pedagogisch medewerkers hebben een overzicht van de kinderen die zorg nodig hebben die de voorschool niet kan leveren, en van de aard van die zorg.
  - ✓ Pedagogisch medewerkers hanteren de werkwijze zoals vastgelegd bij de diepteondersteuning in '1-zorgroute voorschoolse voorzieningen Plein Midden Twente'.
  - ✓ De kinderen die externe zorg nodig hebben (of hebben gehad) zijn bij de pedagogisch medewerkers bekend.
  - ✓ Pedagogisch medewerkers kennen de problemen van het kind en de reden van de externe zorg.
- Pedagogisch medewerkers zorgen dat kinderen aangemeld worden voor externe zorg, wanneer de voorschool de gewenste zorg niet kan leveren.
  - ✓ Binnen de voor- en vroegscholen is iemand verantwoordelijk voor het in gang zetten van externe diagnose of zorg.

- ✓ Binnen de voor- en vroegscholen zijn er vaste afspraken (vastgelegd) over het signaleren van zorgleerlingen, aanmelden voor nadere diagnose en contact met de ouders.
- ✓ Pedagogisch medewerkers (of andere medewerkers) overleggen met de ouders over de mogelijkheden van externe zorg en stimuleren ouders gebruik te maken van de externe zorg.
- ✓ Pedagogisch medewerkers (of andere medewerkers) spelen een actieve ondersteunende rol bij het maken van contacten met zorginstellingen en het aanmelden van het kind (in overleg met de ouders!).
- ✓ In een zorgteam van de voorschool of IKC wordt al dan niet samen met de pedagogisch medewerkers bekeken of en welke externe zorg wenselijk is voor een kind.
- De pedagogisch medewerkers blijven de ontwikkeling van kinderen met extra zorg bijhouden.
  - ✓ De pedagogisch medewerkers sluiten zo veel mogelijk aan bij de zorg die extern geboden wordt.
  - ✓ Pedagogisch medewerkers observeren kinderen met extra zorg regelmatig om de voortgang in de ontwikkeling in de gaten te houden.
  - ✓ Pedagogisch medewerkers informeren de ouders regelmatig over de vorderingen van hun kind.
  - ✓ Er zijn regelmatig contacten met de externe zorgverlener om de zorg en begeleiding op elkaar af te stemmen.
  - ✓ De voorschool en de externe zorgverlener informeren de ouders gezamenlijk over de vorderingen van hun kind.

10 Kwaliteitszorg

- **De houder van een kindercentrum/peuterspeelzaal organiseert de kinderopvang op zodanige wijze, voorziet het kindercentrum zowel kwalitatief, als kwantitatief zodanig van personeel en materieel, draagt zorg voor een zodanige verantwoordelijkheidstoedeling, en voert een zodanig pedagogisch beleid dat een en ander redelijkerwijs leidt tot verantwoorde kinderopvang. (art. 1.50 WKO en art. 2.6)**
- Er is iemand (HBO niveau) op de voorschool die specifiek verantwoordelijk is voor de uitvoering en kwaliteit van vve.
- Er is een coach aangesteld (HBO niveau) die tot taak heeft de kwaliteit van het handelen van de pedagogisch medewerkers te versterken.
- De voorschool evalueert de kwaliteit van vve jaarlijks op tenminste 4 van de 6 volgende punten en onderneemt daar actie op:
  - participatie van de ouders,
  - kwaliteit van het aanbod en in hoeverre dit wordt gebruikt conform de afspraken,
  - kennis en vaardigheden van de pedagogisch medewerkers,
  - inrichting van de ruimte,
  - de zorgstructuur inclusief observatiesysteem en de wijze waarop dit wordt gehanteerd,
  - de doorgaande lijn tussen voor- en vroegschoolDe evaluatie wordt uitgevoerd door een onafhankelijke externe partij.
- De voorschool evalueert de resultaten van vve jaarlijks en onderneemt daar actie op.
  - ✓ De resultaten van vve worden jaarlijks geëvalueerd (op basis van eigen resultaat-ambities en gemeentelijke afspraken over resultaten).
  - ✓ De evaluatie vindt plaats op locatieniveau en op groepsniveau.
  - ✓ Bij de evaluatie worden gegevens betrokken uit het observatiesysteem en eventueel afgenomen toetsen.
  - ✓ De evaluatie leidt tot conclusies en verbeteractiviteiten.
  - ✓ Bij de evaluatie worden meerdere gegevens betrokken (bv. feitelijke ouderparticipatie, externe zorgkinderen).
  - ✓ Er zijn trendanalyses gemaakt van de resultaten over meerdere jaren.
- De voorschool werkt planmatig aan vve-verbetermaatregelen.
  - ✓ De voorschool heeft concrete verbeterpunten vastgesteld op basis van de evaluatie van de kwaliteit en de resultaten van vve.
  - ✓ Deze verbeterpunten zijn opgenomen in een concreet verbeterplan, dat door de voorschool daadwerkelijk wordt uitgevoerd.
- De voorschool borgt de kwaliteit van haar vve-educatie.
  - ✓ In de voorscholen vinden regelmatig groepsbezoeken plaats om de kwaliteit van vve te borgen
  - ✓ De afspraken en procedures voor het aanbieden van vve liggen vast en zijn voor een ieder te raadplegen
  - ✓ Er is een heldere procedure vastgelegd om de kwaliteit van vve te waarborgen.
  - ✓ Er wordt gebruik gemaakt van verschillende instrumenten om de kwaliteit van vve te borgen, zoals video-interactie of intervisie.
  - ✓ De pedagogisch medewerkers beoordelen elkaar (collegiale consultatie).